

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Pozice Chorvatska ve světové ekonomice

Position of Croatia in the world economy

Student: Lukáš Schwarz

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Iva Honová

Ostrava 2008

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracoval samostatně.

V Ostravě 25. 4. 2008

.....
Lukáš Schwarz

Obsah

ÚVOD	6
 1 ANALÝZA CHORVATSKÉ EKONOMIKY.....	8
1.1 Geografická a demografická charakteristika Chorvatska	8
1.2 Historické aspekty Chorvatska	9
1.3 Problémy chorvatské ekonomiky	10
1.3.1 Vývoj inflace	10
1.3.2 Vývoj nezaměstnanosti	12
1.3.3 Zahraniční obchod	14
1.3.4 Turismus	16
 2 ČLENSTVÍ CHORVATSKA V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH A INTEGRAČNÍCH SESKUPENÍCH.....	17
2.1 Multilaterální vztahy	17
2.2 Zahraniční politika a její cíl.....	18
2.2.1 Základní cíle zahraniční politika Chorvatska	18
2.3 Chorvatsko a mezinárodní organizace.....	21
2.3.1 Chorvatsko a Organizace spojených národů	21
2.3.2 Chorvatsko a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.....	22
2.3.3 Spolupráce Chorvatska a Rady Evropy	23
2.3.4 Spolupráce Chorvatska a Světové obchodní organizace.....	23
2.3.5 Chorvatsko a CEFTA	24
2.4. Spolupráce České a Chorvatské republiky	26
 3 VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV PŘÍSTUPOVÝCH ROZHOVORŮ CHORVATSKA K EU.....	30
3.1 Národní program pro přístup Chorvatska k EU	30
3.2 Časový tok rozhovorů	32
3.2.1 Předvstupní strategie	33
3.2.2 Přístupové partnerství	34
3.2.3 Účast Chorvatska v předvstupních programech EU	34

3.2.4 Vedení přístupových rozhovorů	35
3.3 Názory EK na požadavky Chorvatska na vstup do EU	36
ZÁVĚR.....	37
Použité zdroje	38
Seznam použitých zkratek	40
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce.....	41
Seznam příloh.....	42

ÚVOD

Chorvatská republika dnes hraje velmi důležitou roli na balkánském poloostrově. Díky postupnému vyrovnávání se s těžkými následky války na počátku 90-tých let 20. století roste i její vliv na evropském a koneckonců i světovém poli. Poslední období bylo pro Chorvatsko mimořádně úspěšné. Díky svému diplomatickému snažení získalo významnou pozici nestálého člena RB OSN. Významného ocenění země získala také tím, že byla pozvána do NATO na zasedání aliance v dubnu 2008 v Bukurešti, čímž se splní jeden z hlavních cílů zahraniční politiky Chorvatska. Díky svým prioritám v oblasti zahraniční politiky a úsilí všech chorvatských vlád se země velmi rychle přizpůsobuje evropským standardům ve většině oblastí důležitých pro vstup do EU. Bohužel na druhé straně jsou zde i politické problémy, které komplikují přístupové rozhovory. Jsou to kupříkladu otázky válečných zločinců a spolupráce vlády s trestním tribunálem v Haagu přes stále nevyřešený spor o státní hranici se Slovinskem až po navrácení majetku nelegálně vystěhovaných a vyhnaných uprchlíků, převážně Srbů. I přes nastíněné problémy je možné říci, že vláda usilovně pracuje na vyřešení těchto problémů a daří se ji tyto problémy řešit.

Pokud se zaměříme na hospodářství, zjistíme, že v některých ekonomických ukazatelích Chorvatsko je lepší než země, které jako poslední vstoupily do Evropské unie, což zjednodušuje i uzavírání přístupových kapitol a integrování do EU. Taktéž legislativa se postupně přizpůsobuje evropskému právu. Na druhé straně se země rekordně zadlužuje.

Konkrétní datum vstupu do Evropské unie nebyl stanoven, avšak chorvatští vyjednavací v čele Vladimírem Drobnjakem předpokládají, že by se tak mohlo stát v roce 2012.

Samostatná práce se bude zabývat analýzou ekonomické situace Chorvatské republiky, mezinárodně-politickým postavením, kooperací státu s mezinárodními organizacemi a stavem přístupových rozhovorů Chorvatska do EU.

V první kapitole "Analýza chorvatské ekonomiky" se zaměřím na současnou ekonomickou situaci země.. Poukazuji zde na jednotlivé slabé a silné stránky hospodářství, respektive její hrozby a příležitosti. Zkoumány budou nezaměstnanost, inflace, zahraniční obchod, investice a turismus. Data k nim budou použita z oficiálních zdrojů Chorvatska, a to z Chorvatské statistického úřadu (DZS- Državni zavod za statistiku), Chorvatské národní banky (HNB - Narodna banka Hrvatske) či Ministerstva financí (Ministartstvo financija).

Druhá kapitola "Členství Chorvatska v mezinárodních organizacích a integračních seskupeních" nastiňuje angažovanost Chorvatska ve světě, multilaterální vztahy země s mezinárodními organizacemi a hlavní cíle zahraniční politiky Chorvatska. Součástí této kapitoly bude i spolupráce České a Chorvatské republiky v obchodní a kulturní oblasti.

Poslední kapitola "Deskripce přístupových rozhovorů Chorvatska do EU" analyzuje stav přístupových rozhovorů, jejich časový tok, Národní program Chorvatska pro přístup do EU. Sleduje, které evropské fondy již Chorvatsko využívá. Přístup do EU je jedním z hlavních cílů vlády, která zřídila pro tento cíl i Ministerstvo evropských integrací při Ministerstvu zahraničí.

Celá práce bude zaměřena na období po vzniku nezávislého Chorvatska v roce 1991, i když pro některé makroekonomické údaje pro lepší interpretaci používám data z dřívějšího období.

Cílem této Bakalářské práce je zhodnotit a analyzovat připravenost Chorvatska na vstup do EU.

1 ANALÝZA CHORVATSKÉ EKONOMIKY

1.1 Geografická a demografická charakteristika Chorvatska

Chorvatská republika se nachází na pomezí střední a jihovýchodní části Evropy. Patří mezi středně velké země s rozlohou 56 542 km². Na severu sousedí s Maďarskem, na severozápadě se Slovinskem, na jihovýchodě s Bosnou a Hercegovinou, na východě se Srbskem a na jihu s Černou Horou. Hlavním městem je Zagreb, u nás spíše známý pod jménem Záhřeb. Metropole se sedmi sty tisíci obyvateli je hospodářským, politickým a kulturním symbolem země. Sídlí zde vládní úřady, parlament, prezident a velvyslanectví cizích zemí.

Počet obyvatel země je 4 784 265¹, ale je nutné brát v úvahu, že minimálně stejný počet Chorvatů žije v emigraci, a to převážně ve Spojených Státech, Kanadě, Austrálii, Švédsku nebo Novém Zélandě. V Chorvatsku žije 27 různých národností, ale národnostně je vcelku homogenní. Převládají Chorvaté s 90 %, následují Srbové 5,5 %, počty ostatních národností jsou zanedbatelné. Čechů zde žije 12 329, což představuje 0,1 %. Chorvatsko je silně katolická země, téměř 98 % lidí je věřících.

Chorvatsko je parlamentní republikou v čele s prezidentem Stjepanem Mesićem². Výkonnou moc zastávají prezident (volen na 5 let), předseda vlády, Rada ministrů (vláda). Zákonodárnou moc vykonává jednokomorový parlament - Sabor se 153 poslanci volenými na čtyřleté volební období. Premiérem země je dr. Ivo Sander. Chorvatsko se administrativně člení na 21 žup, podobných krajům v ČR, v čele s županem. Současné Chorvatsko tvoří Střední Chorvatsko s chorvatským přímořím, Záhřeb a okolí až k řece Ilově na východě. Přirozeným centrem je Záhřeb a na chorvatském přímoří pak Rijeka, jakožto nejdůležitější přístav v Chorvatsku. Na jihu pak Dalmácie s největším městem Split. Na východě země se rozprostírá Slavonie, s oblastí Vojvodina, kde je přirozeným centrem město Osijek.

---

¹ Statistický úřad Chorvatska [1] k 1.1.2008

² Kancelář prezidenta republiky Chorvatska

Mapa 1.1 Chorvatská republika (z roku 2005)

Zdroj dat: Hrvatske karte. *Mapa Chorvatska*. [online]. [citace 13.4.2008]. Dostupné na <http://www.hr/karte>

1.2 Historické aspekty Chorvatska

Na ekonomický stav Chorvatska měla vliv i historie. Chorvatská republika jako stát na pomezí střední a jižní Evropy je pro obyvatele České republiky velmi známa jako tradiční cíl našich turistů již více než sto let. Podobně jako naše země v historii měnila velikost svého území, název státu či se nacházela pod vlivem jiných zemí, stejně tak na tom byla i dnešní Chorvatská republika. V roce 1815 připadlo území Rakousko-Uhersku, které si zde udrželo vliv dalších 100 let. Vše bylo řízeno z Vídně a docházelo k rozvoji celé oblasti. Istrie, Kvarner, Dalmácie jsou v té době osídlovány Italy za podpory rakouských úředníků, vnitrozemí připadalo Uhrům. Po první světové válce v roce 1918 se stává větší část dnešního Chorvatska součástí národnostního státu Království Srbů, Chorvatů a Slovinců. V roce 1929 došlo k přejmenování na stát Království Jugoslávie, v jehož rámci získalo Chorvatsko roku 1939 jistou autonomii vytvořením Chorvatské bánoviny. V roce 1945 vzniká Svazová republika Chorvatsko, později s přídavkem socialistická, která byla součástí Socialistické federativní republiky Jugoslávie. SFRJ zaniká na počátku 90. let. Počátkem roku 1990 ve Slovinsku a Chorvatsku proběhly volby, v níž byla zvolena nekomunistická vláda a do určité

míry vyhlášena nezávislost. Dnešní nezávislé Chorvatsko vzniklo v roce 1991, poté co vystoupilo ze SFRJ po mnohaletém a složitém vývoji na poli ekonomiky a politiky. Velmi se o to zasloužila významná chorvatská politická osobnost dr. Franjo Tuđman³, který se pak stal prvním prezidentem Chorvatska. Země byla uznána v roce 1992 většinou států světa. Vyhlášení nezávislého státu vyvolalo občanskou válku a ozbrojený konflikt s jugoslávskou armádou. Tato válka (1991-1995) měla velmi negativní důsledky pro ekonomiku i samotné obyvatele. Přes 100 000 občanů muselo opustit své domovy a přibližně 250 000 chorvatských Srbů bylo násilím vyhnáno. Na začátku roku 2000 nová vláda v čele s prezidentem Stipe Mesićem prosazuje politiku s úzkou spoluprací s EU, začleněním do evropských struktur a oživení ekonomiky státu.

1.3 Problémy chorvatské ekonomiky

Makroekonomická výkonnost země je posuzována dle ukazatelů jako jsou tempo růstu produktu, inflace a nezaměstnanost. Nejslabší stránkou byla inflace a nezaměstnanost, ale v obou případech se situace výrazně zlepšila v posledních letech. Inflace bývá mnohdy politickou otázkou, což například chorvatská vláda deklarovala ve svém Stabilizačním programu, který vyhlásila v prosinci roku 1993.

1.3.1 Vývoj Inflace

Inflace představovala v historickém vývoji chorvatského hospodářství značný problém. V období největšího hospodářského růstu, v období industrializace v padesátých letech byly cenové hladiny stabilní a jejich růst se pohyboval řádově v jednotkách procent ročně. V období po roce 1965, kdy byly uvedeny do života hospodářské reformy, které dávaly větší prostor tržním vztahům, se začala dynamika růstu cenových hladin zvyšovat. Největšího nárůstu bylo zaznamenáno v prodejně síti a na životních nákladech. Socialistické hospodářství nebylo schopno reagovat na vzrůstající nezaměstnanost obyvatel, navíc se obyvatelstvo potýkalo s problémem nevyplácení mezd řadu měsíců v některých oborech. Během poměrně krátké doby kolem deseti let stouply cenové hladiny měřené indexy CPI nejméně čtyřikrát. V roce 1975 dosáhla míra

---

³ Širotković J. (1996) *Hrvatsko gospodarstvo*, Zagreb, str. 22

inflace maloobchodních cen v tehdejší Jugoslávii 27,4 %. To byl ale pouze počátek toho, co mělo přijít v osmdesátých letech a zejména na přelomu osmdesátých a devadesátých let. V roce 1987 byla zaznamenána inflace ve výši 120,7 % a o rok později to bylo již 200,1 %.

V roce 1989 postihlo chorvatské hospodářství období nekontrolovatelného růstu cen-hyperinflace, kdy cenové hladiny rostly tempem zhruba 1200 % ročně⁴. Tuto hyperinflaci se snažila jugoslávská národní banka řešit měnovou reformou a poté již nově vzniklý stát řešit zavedením své nové vlastní měny, a to chorvatského dináru. V roce 1993 se situace s hyperinflací opakovala. Hladina maloobchodních cen stoupla na více než šestnáctinásobek ve srovnání s úrovní roku 1992. Chorvatští obyvatelé měli značné potíže s uspokojením i těch nejzákladnějších potřeb. Vzhledem k historickým zkušenostem s opětovnou hyperinflací v roce 1993, patřil antiinflační program, jak již jsem uvedl výše, mezi prioritu hospodářské politiky chorvatské vlády v tomto období. Od roku 1994 dochází ke uklidnění inflační situace, která se postupně dostává na úroveň podobnou v zemích dnešní eurozóny. Navíc oficiální měnou se na svátek „Den státnosti“⁴ stává chorvatská kuna, která byla vyměněna za chorvatský dinár v poměru 1:1000.

Inflace ke konci devadesátých let se pohybovala na úrovni kolem 4 %. Poté se snížila k méně než 2 procentům. Poslední tři roky je inflace stabilní a kryje se s představami Chorvatské národní banky. V roce 2006 dosáhla 3,2 % a v roce 2007 poklesla na 2,9 % i přes vyšší růst v závěru roku. Tento růst byl způsoben hlavně růstem cen potravin, především ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků nebo také oblečení. Výhled na rok 2008 ukazuje, že roční průměrná inflace by se měla pohybovat kolem 4,5 %, což je nejvyšší míra od roku.

Tabulka 1.1 Průměrná roční míra inflace v období 1998-2007 (v %)

Rok	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Inflace	5,7	4	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2	2,9

Zdroj dat: statistický úřad Chorvatska [2] k 1.1. 2008

⁴ Den chorvatské státnosti – 30. květen 1994

1.3.2 Vývoj nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti je vyjádřena jako podíl nezaměstnaných ku všem pracujícím osobám schopným pracovat (tedy zaměstnaných i nezaměstnaných). Vypočítat míru nezaměstnanosti není nic lehkého, protože v praxi se přesnost měření těžko zajišťuje.

Dle chorvatské legislativy ve smyslu Zákona o zaměstnanosti⁵ – číslo 32/02, 86/02 a 114/03) se nezaměstnanou osobou chápe osoba schopná práce ve věku od 15-65 let, která musí být přihlášena v evidenci Úřadu práce jako osoba, která hledá zaměstnání. Jedná se o osobu, která splňuje podmínky evidence, není v žádném pracovním poměru, není vlastníkem nebo většinovým vlastníkem (nad 51 %) obchodní společnosti, zemědělského družstva či jiné právní osoby a není řádným studentem, učněm nebo důchodcem. Nezaměstnaným občanům jsou poskytnuta určitá práva po dobu jejich nezaměstnanosti. Tato práva jsou ošetřena v Zákoně o pomoci při zaměstnávání a v právech v období nezaměstnanosti. Smyslem tohoto zákona je napomoci účinnějšímu fungování trhu práce a zajistit odpovídající stupeň sociálního zabezpečení nezaměstnaných osob. Mezi základní práva patří peněžní náhrada nebo kompenzace, kterou osoba získává pokud splňuje určité podmínky, například musela v posledních 24 měsících odpracovat nejméně 9 měsíců a pracovní vztah nesměl být ukončen vlastní vinou. Mezi další práva patří právo na sociální zabezpečení. Toto právo přináleží nezaměstnaným osobám, které mají nárok na peněžní náhradu, a které splňují podmínku věkové hranice k získání práva na starobní důchod. Dalším právem je peněžní pomoc a náhrada nákladů v období vzdělávání ve výši nejnižší náhrady, kterou úřad práce vyplácí. Posledním důležitým právem nezaměstnané osoby je právo na zdravotní pojištění. Na toto právo má nárok pouze tehdy, pokud se přihlásí Úřadu práce do 30 dní od přerušení pracovního vztahu, dále do 30 dní po ukončení vojenské služby, při návratu z vězení atd.

---

⁵ Narodne novine br. 32/02 str. 14, 86/02 str.17

Pozorování míry nezaměstnanosti rozdělují do dvou období z důvodu dvou různých politických situací, kterými si Chorvatsko muselo projít. První z nich je období od roku 1952 do roku 1989 a druhým je období od roku 1990 dodnes.

Míra nezaměstnanosti v roce 1952 ukazuje, že v této době byl počet nezaměstnaných velmi nízký, kolem 13 000 osob. Postupně však mírně rostl až do roku 1989, kdy bylo zaznamenáno již kolem 140 000 osob bez zaměstnání. Po roce 1990 a rozpadu SFRJ se nezaměstnanost v Chorvatsku stala značným hospodářským, společenským a sociálním problémem země. V roce 1991 bylo v Chorvatsku cca 254 000 evidovaných osob bez zaměstnání. Vývoj nezaměstnanosti vyplýval z celkové hospodářské situace Chorvatska po svém osamostatnění. Vznikla značná převaha nabídky nad nedostatečnou domácí i zahraniční poptávkou způsobenou jednak malou konkurencí chorvatského zboží na světových trzích, malou kupní silou domácího obyvatelstva vzhledem k vysokým cenovým hladinám, předimenzovaností průmyslových podniků, které byly projektovány v dobách centrálně řízeného hospodářství pro potřeby a trhy celé Jugoslávie. Velkým problémem byla neschopnost firem vyplácet mzdy svým zaměstnancům a byly tak přinuceny ukončit svou činnost a vyhlásit bankrot.

Tabulka 1.2 Míra nezaměstnanosti v % v Chorvatsku mezi léty 1952 až 1987

Rok	1952	1957	1962	1967	1972	1977	1982	1987
Míra nez.	2,9	4,1	6,2	6,1	4,3	6,5	6,3	7,2

Zdroj: Sirotković, J. (1996) tab. 14, str. 127

Ve druhém sledovaném období je situace značně odlišná od prvního období. Přejít z centrálně plánovaného hospodářství do tržního se negativně odrazil i v nezaměstnanosti, která začala stoupat. Přestože mezi léty 1991 a 1995 nastupuje období, ve kterém mírně klesá nezaměstnanost na 240 000 osob v roce 1995, hned poté ale dochází k výraznému vzestupu. Začíná se plně projevovat transformace a stejně jako v jiných postkomunistických zemích dochází k velkým privatizacím. Absolutní počet nezaměstnaných se v tomto období téměř zdvojnásobil. A tak v roce 2001 byl počet nezaměstnaných podle administrativních zdrojů 395 141 osob, což v procentuálním vyjádření je 20,1 %.

Od roku 2001 se začíná situace měnit k lepšímu. Po smrti konzervativního prezidenta Franja Tuđmana dochází k výraznému otevření chorvatské ekonomiky

a příliv zahraničních investic nenechal na sebe dlouho čekat. Zdokonalení a přizpůsobení legislativy a podpory vlády v oblasti vstupu zahraničních investic do země, se v následujících letech ukázal jako krok správným směrem. Výkonnost domácího hospodářství přestala klesat, což se pozitivně odrazilo v nezaměstnanosti. Od roku 2001 do roku 2004 měla křivka nezaměstnanosti sice stále tendenci pohybovat se na hranici 18 %, ale v posledních třech letech se ukazuje, že investice se vyplatily a Chorvatsko je na správné cestě k prosperitě hospodářství. V roce 2005 bylo nezaměstnaných 308 517 a o rok později 291 493 osob, při míře nezaměstnanosti 16,6 procent. Poslední údaje z prvního čtvrtletí roku 2008 hovoří již o hranici nižší než 15 %.

Tabulka 1.3 Míra nezaměstnanosti v % v Chorvatsku mezi léty 1990 až 2006

Rok	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008 ⁶
Míra nez.	9,3	16,9	16,4	18,2	19,8	18,1	14,9

Zdroj: Sestaveno na základě: statistický úřad Chorvatska [3] k 1.2. 2008

1.3.3 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod Chorvatska je z hlediska dovozu a vývozu zboží dlouhodobě deficitní. Nejdříve bych se chtěl zaměřit na vývoz. Vývoz jako součást hospodářství představuje jednu z nejjednodušších možností mezinárodního obchodu na mezinárodním trhu. Podle dostupné statistiky z roku 2006 je v Chorvatsku zaregistrováno kolem 67 343⁷ podniků. Kolem 10 % z nich jsou zaregistrovány jako vývozci, ale pouze 3144 mělo hodnotu vývozu větší než 5 miliónů korun. Tato čísla dobře odrážejí nevyhovující výsledky chorvatského vývozu v posledních deseti letech (stagnace vývozu, enormní růst dovozu a dramatické zvýšení obchodního deficitu). Vývoz v posledních letech sice roste, ale jeho nárůst je sotva poloviční při pohledu na dovoz. Celková hodnota vývozu byla v období od 2001 do 2005 skoro o 50 % větší než v předchozích pěti letech,

zatímco hodnota dovozu byla o 70 % větší. Celkový deficit byl o 93 % vyšší. Minulý rok byl vývoz zvýšen o 9,2 %, dovoz 10,3 % a deficit byl 11,2 %. Vzhledem k roku 2006 došlo k zpomalení růstu všech tří ukazatelů. Přitom se jako negativní jeví skutečnost, že zpomalování vývozu bylo nejvyšší ze všech

⁶ Statistický úřad Chorvatska [4] k 1.4. 2008

tří ukazatelů a to 6,4 %. A protože dynamika růstu vývozu narozdíl od předchozího roku byla menší než dynamika růstu dovozu, důsledkem bylo snížení pokrytí dovozu vývozem, a to ze 48,3 % v roce 2006, na 47,9 % v roce 2007. Jinými slovy hodnota dovozu je 2,1 krát vyšší oproti hodnotě vývozu. V posledním sledovaném roce 2007 celkový dovoz činil 138,1 mld. Kn (18 827 mil. EUR), vývoz 66 mld. Kn (9 002 mil. EUR) a obchodní deficit tak činil 72,1 mld. Kn. (9 825 mil. EUR).

Tabulka 1.4 Obchodní bilance Chorvatska v letech 2003 až 2008 (v mil. EUR)

Položka/ Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Vývoz zboží	5 464	6 454	7 069	8 251	9 002
Dovoz zboží	12 538	13 354	14 950	17 094	18 827
Celkový obrát	18 002	19 808	22 019	25 345	27 829
Saldo (Vývoz - Dovoz)	-7 074	-6 900	-7 880	-8 843	-9 825

Zdroj : Gospodarska kretanja br.3/2007, str.4

Mezi největší obchodní partnery Chorvatska patří Itálie, Bosna a Hercegovina, Slovinsko, Německo, Rakousko, Maďarsko, Francie a Srbsko. Porovnáme-li Chorvatsko s podobnými zeměmi jako je Maďarsko, Polsko, Slovensko, Česká republika nebo Estonsko, jasně vychází, že Chorvatsko má nejhorší obchodní bilanci z těchto zemí. Co se týče struktury vývozu, převažuje vývoz potravin, strojů, přístrojů a ropných derivátů a dovoz je nejvíce zastoupen stroji, chemikáliemi, zemním plynem a ropou.

Tabulka 1.5 Teritoriální struktura exportu a importu Chorvatska v roce 2007

Rok 2007	Import (tis.EUR)	Export (tis.EUR)
Země EU 25 bez ČR	11 789 471	5 327 950
ČR	406 394	99 844
Země EU 25 celkem	12 195 865	5 427 794
EFTA	360 125	111 699
CEFTA	948 925	2 005 433
Země OPEC	143 227	233 633
Ostatní země	5 178 414	1 223 009
Celkem	18 826 556	9 001 568

Zdroj : Mjesečno statističko izvješće br.1/2008, str.71,72

1.3.4 Turismus

Turismus, jako obor v celkovém hospodářství Chorvatska zastává velmi důležitou úlohu. Často se vyskytuje jako opora chorvatského rozvoje. V období po roce 1994 byl chorvatský turismus ovlivněn válečnými událostmi a následnou poválečnou obnovou. Kvůli tomu bylo potřeba po roce 1995 vrátit důvěru Chorvatsku jako bezpečné destinaci a bylo potřeba se přizpůsobit novodobé proměně světové turistické poptávky. Když se sečtou počty přenocování šesti reprezentativních zemí Mediteránu a Chorvatska v roce 1990, vyjde najevo, že Chorvatsko bylo středně rozvinutou turistickou destinací se 7% podílem v počtu přenocování. Jelikož od té doby turismus zde ztrácí na konkurenceschopnosti, tak v posledním desetiletí se zmenšil tržní podíl jak na světových trzích, tak i na trhu Mediteránu. Poslední čísla hovoří o 4% podílu na tomto trhu. Podíl na HDP v roce 1995 činil 2,1 % , v roce 2002 dosáhl 3 %. Bohužel tento podíl ještě do minulého roku, i přes růst v posledních letech, nedosáhl předválečné úrovně 4 %.

XXX

Oživovací proces chorvatské ekonomiky zahájený po roce 1993 byl doprovázen poklesem a stabilizací míry inflace, která se díky restriktivní politice centrální banky Chorvatska pohybovala po roce 1995 okolo tří procent. Transformační proces přechodu jednotlivých ekonomik k tržnímu hospodářství znamenal rovněž značný nárůst nezaměstnanosti. Mnoho velkých chorvatských výrobních firem dimenzovaných pro potřeby již neexistujícího trhu celé bývalé SFRJ muselo omezit výrobu a drasticky snižovat počet pracovních míst. Zahraničně ekonomické vztahy prošly v období desítek let také značným vývojem. Z pohledu zahraničního obchodu, chorvatská ekonomika je a byla deficitní ve výměně zboží. Tento deficit je dán mnohdy neefektivním využíváním komparativních výhod přímořského státu spojených například s možností námořní přepravy osob a zboží. Silný vliv na deficit má ne zcela efektivní využívání přírodních podmínek vhodných pro turistický ruch z pohledu kvality a kvantity poskytovaných služeb ve srovnání s jinými turistickými velmocemi Evropy i světa.

2 ČLENSTVÍ CHORVATSKA V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH A INTEGRAČNÍCH SESKUPENÍCH

2.1 Multilaterální vztahy

Mezi základní atributy mezinárodní politiky Chorvatské republiky patří ochrana a posílení míru a porozumění mezi státy a národy, posílení mezinárodní polohy Chorvatska, vytváření podmínek k splnění základních strategických priorit přistoupením k evropským a transatlantským politickým, bezpečnostním a hospodářským společenstvím. Dále pak respektování převzatých mezinárodních závazků, řešení otevřených otázek, které zůstaly z procesu rozpadu bývalého státu. Mimo jiné zde patří i vytvoření dobrých vztahů se sousedními zeměmi a spolupráce se všemi sousedy na základě rovnoprávnosti a vzájemnosti, rozvíjení přátelských vztahů s nejdůležitějšími zeměmi ve světě, posílení hospodářské polohy a konečně propagace celkového image Chorvatska.

K naplnění těchto atributů je Chorvatsko, jako moderní středoevropský stát s integračními ambicemi, členem mnoha nejvýznamnějších světových politických, hospodářsko-ekonomických a kulturních uskupení jako jsou např. Organizace spojených národů, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Rada Evropy, Světová obchodní organizace, CEFTA, Jadransko-Jónská iniciativa⁸, Středoevropská iniciativa⁹ aj. Dále je potřeba zdůraznit, že Chorvatsko je kandidátskou zemí do Evropské Unie a NATO.

---

⁸ **Jadransko-Jónská iniciativa** – založena 20. května 2000 v italském přístavním městě Ancona. Mezi členské země patří Řecko, Itálie, Chorvatsko, Slovinsko, Albánie a Bosna a Hercegovina. Jejím cílem je řešit společné problémy - hospodářskou a turistickou spolupráci i boj proti kriminalitě. Předsednictví se mění podle abecedního pořadí zemí na období jednoho roku.

⁹ **Středoevropská iniciativa** – typická neintegrační organizace, která své aktivity rozvíjí na úrovni mezinárodní politické a ekonomické spolupráci. Byla založena v 22. listopadu 1989. Tato organizace má 18 členů – Rakousko, Itálie, Maďarsko, Polsko, Česko, Slovensko, Slovinsko, Rumunsko, Bělorusko, Ukrajina, Moldavsko, Srbsko, Černou Horu, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Makedonie a Albánie. Podporuje se rozvoj členských zemí, přizpůsobení evropským standardům. Snaží se o multilaterální přístup spolupráce.

2.2 Zahraniční politika Chorvatska a její cíl

Chorvatská republika, jako demokratický a stabilní moderní evropský stát, má ve světě, který se stále mění (ve světě globalizace, regionálních politických a hospodářských integrací, demokratizace mezinárodních vztahů, stejně tak i ve světě mezinárodního terorizmu a násilí), má důležitou roli a úlohu, samozřejmě proporciálně své velikosti. Chorvatsko je v srdci Evropy jako středozevní, středoevropská země a jeho zeměpisná poloha je jedna z největších strategických hodnot. Aktuální integrační procesy v Evropě dávají této poloze dodatečnou a zvláštní hodnotu, kterou přetvářejí v potenciální klíčový prvek celkového hospodářského rozvoje země.

Místo Chorvatska je především v snaze o zachování dlouhodobého míru, stability a rozvoje na jihovýchodě Evropy. Přitom se bude snažit řídit principy pravdy, práva a rovnoprávnosti, ale s ohledem na zájmy všech států a národů z tohoto prostoru a se souhlasem mezinárodního společenství.

Zahraničně-politické cíle vlády Chorvatské republiky jsou spojeny s komplexním programem vnitřních reforem, kterými se zabezpečí hospodářský růst, reorganizace státní správy a celková implementace všech evropských demokratických standardů, kterými zabezpečí rovnost a rovnoprávnost všech občanů.

2.2.1 Základní cíle zahraniční politiky Chorvatska

A) Vstup do EU

Na tomto strategickém cíli existuje celková politická shoda všech politických stran i chorvatských občanů. Cíl je potvrzen parlamentní deklarací z prosince roku 2002, kdy všechny politické strany zastoupené v parlamentu podpořily vstup Chorvatska do EU. Podpora občanů pro vstup do EU je dlouhodobě velmi vysoká a pohybuje se na hranici 70 %. V podmínkách globalizace Chorvatsko, jako malý stát, podobně jako ostatní postkomunistické země si myslí, že nejlepší cestou pro rozvoj a zajištění prosperity, bude vstup

do EU. Hodnotový systém EU nejlépe vystihuje zájmy výstavby chorvatské společnosti a státu. Analýza nákladů a výnosů vstupu do EU naznačuje, že Chorvatsko by mělo dlouhodobě profitovat z členství v EU, respektive poukazuje na to, že potenciál pro hospodářský, politický, vědecko-kulturní a všeobecný rozvoj je větší uvnitř EU, než stát mimo toto společenství.

B) Vstup do NATO

V současných mezinárodních podmínkách bývají otázky spojené s bezpečností státu velmi často skloňovány. V těchto podmínkách je absolutní priorita Chorvatské republiky postavit svou mezinárodní a bezpečnostní politiku na základě členství v NATO. Chorvatsko se aktivně připravuje na členství v Severoatlantickém paktu a je připraveno převzít a splnit veškeré podmínky, které plynou z členství v této integraci. Vstup do NATO představuje nejlepší způsob vyřešení zájmů Chorvatské republiky v otázce ochrany národní bezpečnosti. Hrozby pro bezpečnost, s kterými se musí dnešní svět potýkat, si vyžadují intenzivní mezinárodní spolupráci a vstup do NATO je tak podle veřejného mínění chorvatských občanů a všech politických stran nejlepším způsobem, jak odpovědět na tyto hrozby a zajistit tak národní suverenitu a bezpečnost země.

C) Zlepšení vztahů se sousedními zeměmi

Chorvatsko má zvláštní zájem na dlouhodobé stabilizaci a demokratizaci jihovýchodní Evropy z důvodu zabezpečení trvalého míru a rozvoje této části Evropy. Má zájem na zlepšení spolupráce na základě rovnoprávnosti, chce řešit otevřené otázky, které zůstaly nevyřešeny z dob rozpadu bývalé Jugoslávie, politickou cestou a na základě mezinárodního práva.

Vláda bude tyto vztahy rozvíjet na principech vzájemného respektování suverenity, samostatnosti, rovnoprávnosti a otevřené otázky bude řešit politickou cestou prostřednictvím přímých jednání a na principech mezinárodního práva nebo s mezinárodní právní pomocí.

D) Rozvíjení bilaterální a multilaterální mezinárodní spolupráce

Chorvatsko jako demokratická a otevřená země chce rozvíjet politické a hospodářské vztahy se všemi demokratickými zeměmi ve světě, přičemž intenzita a důležitost těchto vztahů musí být v souladu s národními zájmy.

V kontextu rozvoje bilaterálních vztahů hrají velkou roli vztahy mezi Chorvatskou republikou a USA. Posilování partnerských vztahů s USA může mít pozitivní vliv na celkovou mezinárodní pozici Chorvatska a pomoci mu realizovat konkrétní zahraniční cíle. Chorvatsko chce rozvíjet vztahy i s ostatními světovými státy, zvláště s Ruskem, Čínou, s kterými ho pojí tradiční přátelství. V rámci spolupráce s mezinárodními organizacemi je důležitá zahraničně-politická úloha Chorvatska. Vláda se bude snažit posilovat svůj vliv v EU, NATO, OSN, Radě Evropy, OBSE a jiných. Regionální spolupráce se odvíjí cestou regionálních organizací, fór a iniciativ.

E) Reklama chorvatského hospodářství

Vláda má za cíl v rámci strategie hospodářského rozvoje zvýšit vývoz chorvatských výrobků a dovést do země zahraniční investice a kapitál. Zvláštní místo zde budou mít také konkrétní projekty, které by měli ulehčit rozvoji průmyslu. V moderních mezinárodních vztazích mají hospodářské zájmy čím dál tím větší úlohu, a proto bude země klást důraz a hospodářskou spolupráci s okolními zeměmi. K naplňování těchto cílů mají klíčovou úlohu koordinovaná spolupráce hospodářské diplomacie a Agentury pro rozvoj a investice.

F) Celkový image Chorvatska

Image země je důležitý činitel v mezinárodních vztazích a může z velké části napomoci k naplnění cílů vlády. Vláda proto činí aktivity, které představují Chorvatsko ve světě a posilují jeho národní identitu. Zavazuje se k vytvoření image Chorvatska jako moderní, dynamické, demokratické a tolerantní mediteránské a středoevropské země a zaměří se i na kulturní oblast. Dále se zavazuje, že zajistí maximálně dynamický politický dialog s EU a NATO.

2.3 Chorvatsko a mezinárodní organizace

Chorvatsko je členem mnoha nejvýznamnějších organizací a institucí světa. Soustavnou práci se snaží naplnit své cíle zahraniční politiky a svými zkušenostmi napomoci k udržení světového míru a zabezpečení růstu globálního světa.

2.3.1 Chorvatsko a Organizace spojených národů

K spolupráci s Organizací Spojených Národů Chorvatsko využívá svých stálých zastoupení v New Yorku, Vídni a Ženevě. Vztahy Chorvatské republiky a Organizace spojených národů se vyvíjejí dle aktuální mezinárodní politické a hospodářské situace, kterou je potřeba neustále sledovat a aktivně spolupracovat na řešeních mezinárodních krizí prostřednictvím orgánů OSN.

Politické otázky jsou z větší části vázány na Radu Bezpečnosti OSN, Valné shromáždění a její odbory. Pro Chorvatsko mají velký význam následující témata, která jsou na denním programu Rady bezpečnosti:

- účast chorvatských vojáků v mírových misích OSN
- Mezinárodní trestní soud pro bývalou Jugoslávii (ICTY)
- Mezinárodní trestní soud (ICC)
- Regionální otázky: diskuze o Bosně a Hercegovině a Kosovu
- Naplnění rezoluce Rady Bezpečnosti OSN v boji proti terorizmu
- Sledování sankcí donesených ze strany Rady Bezpečnosti, a které musí Chorvatsko, jako člen OSN, závazně respektovat
- Aktivní spolupráce v protiteroristickém odboru

Po úspěšném předsednictví v Ekonomické a sociální radě (ECOSOC) v roce 2002 si Chorvatsko stanovilo za cíl kandidovat na nestálého člena Rady Bezpečnosti OSN ve volbách v roce 2007 na období 2008-2009 z důvodu posílení autority Rady Bezpečnosti v řešení mezinárodních krizí. Kandidatura Chorvatska má silný základ v jeho pozitivní národní zkušenosti a jeho velkém přání, aby se tyto zkušenosti využily pro mezinárodní mír, bezpečnost a rozvoj. Tento cíl se chorvatské diplomacii povedl naplnit, když ve volbách v roce 2007 Chorvatsko porazilo Českou republiku a získalo tak svůj první mandát v RB OSN.

2.3.2 Chorvatsko a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Chorvatsko je plnoprávním členem Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě od 23. března 1992 a od tohoto data se pravidelně a rovnoprávně podílí na práci této organizace. Chorvatskou republiku při této činnosti zastupuje Stálá mise při OBSE ve Vídni, rovněž tak představitelé úřadů a institucí státu na politických setkáních, které se konají v rámci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Dále také Chorvatská republika v praxi aktivně pracuje na normách a standardech OBSE na poli vojenské bezpečnosti (kontrola zbrojení), na poli lidské bezpečnosti (ochrana lidských práv, práv menšin, svobody tisku, tolerance a nediskriminace) a na poli ekonomické a ekologické bezpečnosti (udržitelný rozvoj).

V devadesátých letech bylo Chorvatsko, jako oběť agrese a války, často na denním pořádku zasedání OBSE v pozici příjemce mezinárodní pomoci a jako země, která využívala služby a expertízy Organizace. Dnes je Chorvatsko používáno jako dobrý příklad země, která úspěšně využila pomoci pro vlastní instituce a blahobyt obyvatel. Díky více než 15-ti leté spolupráci s Misí OBSE, Chorvatsko vybudovalo právní, institucionální a administrativní rámec, který zaručuje plné přijetí těchto principů a hodnot v každodenním životě všech chorvatských občanů. Především vysoké standardy jsou přijaté v oblasti lidských práv, práv menšin a svobody tisku.

Všechny tyto úspěchy vyústily rozhodnutím OBSE ze dne 21. prosince 2007, kterým se 31. prosince 2007 uzavřela Mise v Chorvatsku. Toto rozhodnutí se zakládá na ocenění úspěšnosti, že Chorvatsko splňuje své mezinárodní závazky a úspěšně řeší většinu otázek, obsažených v mandátu Mise. Tyto otázky se vztahují hlavně na oblasti zlepšení situace válečných utečenců a jejich návratu a reintegrace zpět do společnosti. Přínos chorvatské diplomacie v OBSE tkví v tom, že jakožto zodpovědný člen mezinárodního společenství před vstupem do NATO a EU, v rámci svých možností silně přispívá k mezinárodní bezpečnosti tím, že pravidelně posílá své diplomaty, ale i představitele nevládních specializovaných organizací na dohled voleb v zemích OBSE. Jmenování exministra zahraničí Miomira Žužula hlavním představitelem OBSE pro věc řešení problémů v Gruzii znamená velkou čest pro Chorvatsko jako člena OBSE.

2.3.3 Spolupráce Chorvatska a Rady Evropy

Chorvatská republika se stala plnoprávním členem 6. listopadu 1996. Spolupráce s Radou Evropy se odvíjí na poli mnoha aktivit prostřednictvím státních institucí, akademických kruhů, vědeckých kruhů a nevládních organizací. Tato spolupráce se vykonává také cestou zastoupení představitelů státu v jednotlivých odborech Rady Evropy. Diskutuje se o věcných tématech, připravují se dokumenty (konvence, rezoluce, doporučení a deklarace) a přijímají se rozhodnutí.

Taktéž se spolupracuje na programech technické pomoci a spolupráce, které mají být využity k rychlejšímu zlepšení reforem institucí, administrativy a zákonů. Od roku 2001 se v zemi využívají dva programy. Prvním z nich je Program spolupráce k posílení právního státu, který zahrnuje oblasti nezávislého a funkčního soudcovství, posílení spolupráce mezi jednotlivými soudy, boj proti korupci a organizované hospodářské kriminality. Druhým je Program pomoci a technické spolupráce v oblasti médií.

Rada Evropy má celkem 202 právních dokumentů, ze kterých celkem 82 Chorvatsko podepsalo a ratifikovalo. V blízké době se očekává ještě 9 podpisů protokolů a konvencí a jejich následné ratifikace ze strany Chorvatska. Z celkového počtu konvencí a protokolů, sto jich je důležitých pro vstup do EU a 28 z nich jsou součástí *acquis communautaire* EU. Většina z nich je ratifikována.

2.3.4 Chorvatsko a Světová obchodní organizace

Před vstupem země do WTO předcházel vstup do GATT. Přípravy na vstup Chorvatska do GATT začaly v roce 1993, kdy země dostala oficiální status pozorovatele. Dne 27. října 1993 byla vytvořena pracovní skupina Chorvatska za účelem přistoupení k WTO. Trvalo však ještě 7 let než se Chorvatsko stalo členem WTO. Stalo se tak 30. října 2000. Přístupové rozhovory trvaly 6 a půl roku. Bylo uskutečněno 6 formálních a 4 neformálních zasedání pracovní skupiny, respektive 10 kol multilaterálních rozhovorů a 20 kol bilaterálních rozhovorů. V multilaterálních rozhovorech byl potvrzen soulad chorvatské obchodní, celní,

devizové, daňové i jiné legislativy s pravidly WTO. Během bilaterálních přístupových pohovorů Chorvatsko diskutovalo s 19 členy WTO, které vyjádřily svůj zájem diskutovat o celních podmínkách pro přístup zboží a služeb z těchto zemí na chorvatský trh. Mezi tyto země patří: USA, Japonsko, Maďarsko, Slovinsko, Česká republika, Slovensko, Polsko, Norsko, Turecko, Austrálie, Nový Zéland, Kanada, Uruguay, Ekvádor, Mexiko, Kyrgyzstán a Indie. V roce 1999 byla země blokována v přístupových rozhovorech z důvodu požadavku Spojených Států a EU liberalizace audiovizuálních služeb. USA požadovaly liberalizaci těchto služeb a EU ochranu kulturních rozdílů. V únoru roku 2000 byl tento problém vyřešen, kdy se chorvatská nabídka přiblížila požadavkům EU.

Přistoupením země do Světové obchodní organizace byly průměrné celní sazby na průmyslové zboží sníženy z 9,7 % na 6,5 %, poté následně až na 5,34 %. Pro zemědělské výrobky byly průměrné celní sazby sníženy z 33,7 % na 25 %, které budou následně po uplynutí sedmiletého přechodného období sníženy na 16,4 %. Cla na dovoz ryb a rybích produktů budou sníženy z 32,1 % na 15,5 %. Během přístupových rozhovorů byla také dohodnuta nulová celní sazba pro výrobky typu: dřevo, hračky, ocel, pivo, papír, kov, zemědělské, lékařské, vědecké a stavební vybavení.

2.3.5 Chorvatsko a CEFTA

Cílem chorvatské zahraniční politiky před rokem 2002 bylo stát se členem Středoevropské dohody o volném obchodu. Tento cíl se naplnil 5. prosince 2002. Přistoupením do této organizace se značně zjednodušil systém obchodování a zlepšily se podmínky pro zahraniční investory. CEFTA se měla stát základem spolupráce zemí regionu západního Balkánu na principu zóny volného obchodu, ale tato idea, nebyla realizována. Zůstalo pouze u spolupráce v rámci CEFTA. Každá ekonomická asociace, která představuje zvětšení prostoru pro obchodování bez bariér a ohraničení je dobrá myšlenka, kterou chorvatská vláda vždy podporovala. Chorvatsko využívá pozitiva členství. Jeho obchodování s členskými zeměmi se po vstupu zvýšil v oblasti zemědělských a průmyslových výrobků, a tím dokazuje ostatním zemím v regionu, že má smysl se snažit splnit kritéria členství. Premiér země dr. Ivo Sander předpokládá, že v příštích měsících

a letech bude CEFTA hrát daleko důležitější úlohu než dosud a bude sloužit jako zkouška pro budoucí členství v EU.

Chorvatská republika je členem ještě několika menších a méně známých uskupení jako jsou Dunajská komise¹⁰, Pracovní skupiny "Alpy-Jadran"¹¹, Pakt stability nebo Kvadriterála

Pakt Stability pro Jihovýchodní Evropu vznikl jako iniciativa Evropské unie v průběhu předsednictví Spolkové republiky Německo, jež má podpořit hospodářskou obnovu a politickou stabilitu na Balkáně po leteckých úderech NATO proti Jugoslávii. Nedisponuje významnými prostředky a nic nefinancuje, je pouze koordinátorem. Formálně k jeho vyhlášení došlo 10.6.1999 v Kolíně nad Rýnem na summitu EU na úrovni ministrů zahraničních věcí. Hlavním impulsem, který EU přiměl k přijetí ucelené a systematické politiky vztahů s oblastí jihovýchodní Evropy, byly nepochodně události spojené s vyostřením kosovské krize.

Kvadriterála je organizace čtyř zemí Itálie, Maďarska, Slovinska a posledně přistoupeného Chorvatska. Vznikla koncem roku 1996 podpisem deklarace ministrů zahraničních věcí. Původní název byl Trilaterála, protože Chorvatsko přistoupilo až 13. října roku 2000. Nejdůležitějším cílem tohoto uskupení je prohlubování regionální spolupráce a podpora kandidátským zemím pro vstup do EU a NATO. V říjnu 2006, Chorvatsko přezvalo jednoroční předsednictví v Kvadriterále. Během svého předsednictví se země snažili posílit regionální spolupráci v oblasti vědy a technologie, kultury, dopravy a infrastruktury.

---

¹⁰ Dunajská komise – založena v roce 1948. Sídli v Budapešti. Její úkol je vytvoření generálního plánu pro stavby, které jsou v zájmu plavby nebo vytvoření soustavy dopravní regulace na Dunaji, harmonizace celních a sanitárních pravidel. Má celkem 11 členů- Německo, Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko, Moldavsko, Rumunsko, Rusko, Srbsko, Slovensko, Ukrajina.

¹¹ Pracovní skupina Alpy-Jadran – založena 20. listopadu 1978 v Benátkách. Svým působením se snaží pomoci při výstavbě klidné, společné, demokratce a pluralistické Evropy. Snaží se o posílení přátelství mezi rozdílnými národy. Není to organizace států, nýbrž krajů, kantonů, žup východoalpského prostředí.

2.4 Spolupráce České a Chorvatské republiky

Chorvatskou a Českou republiku pojí dlouholeté přátelství v mnoha oblastech života jejich občanů. K spolupráci mezi tak blízkými zeměmi bylo potřeba podepsat několik bilaterálních smluv a dohod a protokolů, které prohlubují tuto spolupráci. Po vstupu ČR do EU zůstalo v platnosti celkem 41 bilaterálních smluv, dohod a protokolů o spolupráci v oblasti hospodářství, kultury, školství, migrace osob, apod.

V září 2005 byly podepsány poslední dva dokumenty definující spolupráci v ekonomické a turistické oblasti obou zemí.

- Memorandum o spolupráci mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem hospodářství, práce a podnikání Chorvatské republiky
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Chorvatské republiky o spolupráci v oblasti cestovního ruchu.

Chorvatská republika nabízí i českým investorům velké možnosti investic na chorvatské straně. Je pouze na podnikatelích, zda tuto možnost využijí a získají si tak dobré jméno v Chorvatské republice ještě před vstupem do EU. Dle analýzy jednotlivých dotazů, žádostí o kontakt, apod. z chorvatské strany na ZÚ Záhřeb, bylo zjištěno, že největší zájem je o následující zboží a výrobce z ČR zabývající se následujícími oblastmi:

- stavební železo (ocelové tyče, profily, konstrukce apod.)
- železné a ocelové válcované plechy, trubky a potrubí
- papír, lepenka, výrobky z papíru
- textil (látky, ne oděvy)
- potravinářské výrobky (cukrovinky, sušené mléko, suché plody, apod.)
- užitkové sklo (obecně české sklo a porcelán)

Pro české exportéry do Chorvatska mohou být zajímavé oblasti rozvoje a obnovy dopravní infrastruktury, oblast ekologie a čištění odpadních vod a subdodavatelská činnost pro chorvatský zpracovatelský průmysl. Pro české firmy může být velmi zajímavá spolupráce v oblasti silniční a železniční dopravy.

Perspektivní může být z dlouhodobého hlediska pro některé české firmy program modernizace a rekonstrukce chorvatských železnic. V prosinci roku 2003 se chorvatské železnice (HŽ) staly členem CER (Community of European Railways). Tato skutečnost ji zavazuje přizpůsobit svůj vozový park a železniční infrastrukturu přísným technickým normám a požadavkům CER tak, aby chorvatské vlakové soupravy mohly jezdit po evropských tratích a naopak, aby vlaky zahraničních železničních společností mohly být provozovány v Chorvatsku.

Česká republika nezapomíná ani na své krajany žijící v Chorvatsku a díky rozvojové pomoci pomáhá české menšině žijící v Chorvatsku udržovat kulturní tradice a jazyk. Rozvojová pomoc ČR byla a je výhradně směřována pro početnou českou menšinu žijící v Chorvatské republice. Největší část byla určena pro opravy českých škol a českých národních domů Svazů Čechů v Chorvatské republice (22,75 mil. Kč v letech 1997-1998, 15 mil. Kč v roce 1999, 1,2 mil. Kč v roce 2000 a 7 mil. Kč v roce 2001).

Zvláštní postavení mezi aktivitami zahrnutými v projektech obnovy zaujímá přístavba české ZŠ J.A. Komenského v Daruvaru s celkovým nákladem 24 mil. Kč. Podílem 50 % se podílela chorvatská strana (ministerstvo školství). Memorandum o spolupráci mezi subjekty akce bylo podepsáno v dubnu 1997.

Systematická pomoc našim krajanům v Chorvatsku byla obnovena od roku 1993. Tato činnost byla koordinována a z větší části i přímo zajišťována MZV ČR. Ve spolupráci s MŠMT je krajanům poskytována pomoc v oblasti školství formou každoročních letních jazykových kurzů pro učitele z českých škol v Chorvatsku a vysláním učitele z ČR do Daruvaru. MZV ČR rovněž zprostředkovalo učitelkám mateřských školek stáže v ČR a organizačně a finančně přispělo na letní tábory dětí z Chorvatska v ČR. V roce 2006 činila dotace 0,5 mil. Kč a v loňském roce 2007 0,65 mil. Kč.

Mezi MZV ČR a Svazem Čechů v Chorvatské republice byla uzavřena písemná dohoda podrobně stanovující podmínky a mechanismy uvolňování příspěvků ze strany ČR na jednotlivé akce. Podmínkou je 10% účast Svazu nebo jiných chorvatských subjektů na spolufinancování každé akce.

Činnost Svazu Čechů v Chorvatsku (tj. i jednotlivých Českých besed soustředěných ve velkých městech a zejména pak v oblasti západní Slavonie) výrazně přispívá k rozvoji česko-chorvatských vztahů (udržování českého jazyka a kultury, rozšiřování kulturních, ale i obchodních a hospodářských vazeb mezi našimi zeměmi). Mohu potvrdit, že Chorvatští Češi si váží všestranné pomoci České republiky. Vzhledem k těžké hospodářské situaci v Chorvatsku v oblasti západní Slavonie, která byla postižena válečnými událostmi a je zde vysoká nezaměstnanost, krajané velice vítají poskytnutí jakékoliv pomoci umožňující jim rozšiřování vlastních aktivit. Za zmínku stojí skutečnost, že česká komunita v Chorvatsku je nejpočetnější krajanskou skupinou v jihovýchodní Evropě s cca 12 tis. deklarovanými Čechy, kteří jsou usídleni zejména v okolí města Daruvar. Celkově představují chorvatští Češi 0,1 % obyvatelstva Chorvatska. Kromě obcí Daruvar, v níž je deklarováno 18,4% Čechů, jsou dalšími ostrovy češství v Chorvatsku obce Bjelovar (0,5%), Garešnica (2,9%), Grubišno Polje (13,7%), Kutina (1,6%) a Pakrac (2,6%). Češi žijí i v jiných občinách, ale jejich počty jsou zanedbatelné. Česká menšina v Chorvatsku je vzhledem ke struktuře Českých besed a Svazu Čechů, ale zejména pak k aktivní činnosti krajanských spolků, jednou z nejlépe organizovaných krajanských komunit v celém Chorvatsku.

Od roku 1997 je česká menšina v Chorvatsku zařazena do programu oprav krajanských škol a menšinových kulturních zařízení, na které jsou poskytovány finanční prostředky ze státního rozpočtu. V roce 2004 tak obdržel Svaz Čechů v Chorvatsku od české vlády celkem 2,5 mil. Kč na rekonstrukci a obnovu kulturních a vzdělávacích objektů ve vlastnictví české menšiny. V roce 2005 byla ze strany České republiky za podobným účelem uvolněna částka ve výši 3,6 mil. Kč, která byla dodatečně navýšená o dalších 1,017 mil. Kč.

V roce 2006 byl na základě usnesení vlády ČR ze dne 22. února 2006 České besedě Rijeka poskytnut peněžní dar ve výši 3 mil. Kč z prostředků rezervního fondu MZV ČR za účelem zprovoznění první etapy Českého kulturního centra v Rijece. V roce 2006 byl Svazu Čechů v Chorvatsku poskytnut peněžní dar ze státního rozpočtu ČR ve výši 550 000 Kč, který byl využit v plné výši k přípravě a realizaci festivalu Krajanské dožínky.

XXX

Současná zahraniční politika je prozápadně orientována. Nejdůležitějšími cíli je vstup do EU a vstup do NATO. Chorvatská Vláda v čele s prozápadním pravicovým premiérem Ivo Sanaderem pracuje na dosažení těchto cílů. Podpora občanů pro vstup do EU vysoká. Aktivní práci v mezinárodních organizacích si Chorvatsko buduje dobré jméno po celém světě a roste tím jeho vliv a role v globální politice. Získáním postu nestálého člena Rady Bezpečnosti OSN na období 2008-2009 bylo vyvrcholením úsilí chorvatské diplomacie. Země má také zájem hrát významnější roli na Balkánském poloostrově a napomáhat sousedním zemím ke stabilizaci a postupnému přizpůsobování se evropským zvyklostem.

3 VÝVOJ A SOUČASNÝ STAV PŘÍSTUPOVÝCH ROZHOVORŮ CHORVATSKA K EU

K navázání prvních kontaktů mezi EU a Chorvatskem došlo hned po uznání Chorvatska jako samostatného, nezávislého a suverénního státu 15. ledna 1992. Chorvatsko s důsledku válečných ztrát mělo značné zpoždění v oblasti přibližování se Evropské unii. Až po prezidentských volbách, ve kterých uspěl Stjepan Mesić, dochází k rychlejšímu přibližování se unii. První smluvním vztahem byla Stabilizační a asociační dohoda. Stalo se tak 29. října 2001. Toto byl nejdůležitější formální krok v procesu přiblížení Chorvatska k Evropské unii. Druhým takovým krokem byla žádost, respektive přihláška o členství v EU, kterou Chorvatsko zaslalo 21. února 2003. Evropská rada poté v Bruselu 18. června 2004 přiděluje Chorvatsku status kandidáta a doporučuje zahájit jednání o přistoupení.

Předvstupní rozhovory jsou jednání zúčastněných stran, o podmínkách vstupu kandidátské země do EU. Základní smlouvy, kterými se řídí přístupové rozhovory se na konci procesu potvrzují mezinárodní smlouvou mezi členskými zeměmi EU a kandidátskou zemí. V průběhu předvstupních rozhovorů zastupují Evropskou Unii předseda Rady Evropské Unie a na straně kandidátské země vedou delegaci zvláštní vyjednávači. Tyto rozhovory jsou vedeny na ministerské úrovni. Za chorvatskou stranu se ji zúčastňují hlavní vyjednávač Vladimir Drobnjak se svou vyjednávací skupinou.

3.1 Národní program Chorvatska pro přístup k EU

V roce 2005 se Chorvatská republika nacházela před uskutečněním reformy hospodářské a politické soustavy. Tato reforma a základní přizpůsobení se právním, hospodářským a politickým standardům EU vyžadovala angažmá nejen jednotlivců, ale i všech institucí v Chorvatsku. Proces vykonávání všech závazků přizpůsobení se podmínkám pro přidružené členství bylo od začátku spojeno s procesem přizpůsobení se všem kritériím pro plnoprávní členství v EU. Chorvatsko tyto dva procesy pro přidružené členství a plnoprávní členství, i když procedurálně rozdílné fáze cesty do Evropy, plánovalo vykonávat paralelně.

Aby naplnění tohoto cíle bylo možné a reálné, bylo potřeba vybudovat celkovou strategii přibližování k EU. Tento cíl byl přijat v Národním programu Chorvatska pro přístup k EU v roce 2005.

Národní program Chorvatska pro přístup k EU je v první řadě nasměrován na splňování závazků a vytvoření směrnic k hladkému průchodu všech reforem, které se nacházejí na cestě do EU. Stejně existuje cestovní mapa, podle které vláda reálně známkuje svoje schopnosti a schopnosti chorvatské společnosti, aby mohla konstatovat, že koncem roku 2008 je Chorvatsko připraveno na plnoprávný vstup do EU. Je třeba zdůraznit, že vláda nerozhodla o tom, kdy republika dosáhne na členství v EU, protože naplnění tohoto data nezávisí jen na práci a schopnosti chorvatských vyjednávačů, ale hlavně na rozhodnutích EU o dynamice procesu rozšíření EU. Nicméně vyjednávači se snaží, aby proces přistoupení proběhl co nejrychleji a nejúčinněji.

Národní program se zaměřuje na několik témat, která představují výzvu na cestě přibližování Chorvatska k EU¹²:

- Splnění politických podmínek
- Hospodářské přizpůsobení standardům EU
- Posilování administrativní schopnosti pro aplikaci reforem
- Komunikační strategie vlády pro komunikace s veřejností o přibližování státu do evropských integrací

Aplikace Národního programu záleží na kvalitě koordinace na úrovni ministerstev a ostatních úřadů státní správy, které se podílejí na přístupu k EU. Koordinace je na úrovni každého úřadu státní správy svěřena evropským koordinátorům zodpovědných za organizaci práce pro potřeby evropských integrací, koordinaci a jejich následnou kontrolu. Úkol koordinátorů také spočívá v sledování i časového plánu, zda-li se daří plnit úkoly popsané v Národním programu a v soustavném informování Ministerstva evropských integrací ve všech otázkách spojených s Národním programem. Evropský koordinátor je zodpovědný za pravidelný sběr informací o stavu implementace aktivit Národního programu.

---

¹² Národní program pro přistoupení Chorvatska do EU. Ministerstvo zahraničních věcí a evropských integrací [online]. [cit. 13.2.2008]. Dostupné na Internetu: <http://www.mvpei.hr/ei/default.asp?ru=152>

Z důvodu zjednodušení technického dohledu aplikování Národního programu vytvoří v roce 2008 Ministerstvo evropských integrací interaktivní bázi dat (Management Reporting Information System). Aby se vyhnulo psané formě dokumentů, bude mít každý úřad přístup k této bázi (MRIS), do které budou evropští koordinátoři vkládat údaje o plnění Národního programu. Data vložená do báze budou kontrolovat úředníci Ministerstva evropských integrací. Na politické úrovni bude odpovědná za sledování plnění programu společná zasedání vlády Chorvatské republiky. Zde se budou na nejvyšší úrovni diskutovat otázky spojené s procesem evropských integrací a s Národním programem. Zasedání se uskutečňuje každé dva měsíce a zhodnocují se informace o dosažených výsledcích nebo problémech, které se objevují v aplikaci Národního programu. Diskutuje se o návrzích řešení problémů nebo definování nových priorit. Vláda rozhoduje o posunutí jednotlivých kritérií pro následující cyklus Národního programu, ale stejně tak důrazně upozorňuje jednotlivé státní úřady, že pokud bude bezdůvodně odloženo přijímání jednotlivých kritérií, budou volány k zodpovědnosti.

3.2 Časový tok rozhovorů

Navázání vztahů mezi Chorvatskou republikou a Evropskou unií začalo mezinárodním přiznáním Chorvatské republiky jako nezávislého a suverénního státu 15. ledna 1992. Od tohoto okamžiku do dnešních dní se vztahy postupně rozvíjely, aby se od roku 2000 zintenzivnily. Poté následovala řada kroků, které dovedly stát do nové etapy integračního procesu - předvstupních rozhovorů Chorvatska a EU. Podepsáním Smlouvy o stabilizaci a přidružení (Stabilisation and Association Agreement) 29. října 2001 vstupuje Chorvatsko poprvé do smluvního vztahu s Evropskou unií, což bylo nejdůležitějším formálním krokem v procesu přiblížení Chorvatska k EU před požadavkem stát se plnoprávním členem a před získáním statusu kandidátské země.

Požadavek stát se plnoprávním členem, respektive podání přihlášky bylo provedeno 21. února 2003 v Aténách. Požadavek byl podle zvyklostí předán Radě Evropské unie, respektive předsedajícímu státu EU, kterou v té době byla Řecká republika. Pracovní skupina pro přípravu požadavků pro členství

Chorvatska v EU byla sestavena z 16 představitelů jmenovaných z Úřadu prezidenta, parlamentu, vlády a ministerstev. Jejím úkolem bylo koordinovat aktivity jmenovaných institucí od přípravy samotného textu do všech aktivit spojených s jeho zasláním.

Chorvatsko v porovnání s většinou ostatních zemí v transformaci zaostalo celé desetiletí v naplňování cíle integrace do EU. Aby dohnalo ztrátu, muselo na této cestě zrychlit a jít dopředu daleko rychleji, než ve svém čase činily státy střední a východní Evropy, které jsou v této chvíli již členy EU. Oficiální status kandidátské země dostalo Chorvatsko 18. června 2004 při zasedání Evropské Rady v Bruselu. Získání statusu předcházelo několik hlavních kroků - od podpisu Smlouvy o stabilizaci a přidružení, přes podání přihlášky až po obdržení pozitivního hodnocení Evropské Komise 20. srpna 2004. Po získání statusu kandidátské země začalo Chorvatsko realizovat předvstupní strategii.

3.2.1 Předvstupní strategie

Evropská Komise předložila Předvstupní strategii pro Chorvatsko 6. října 2004. Hlavní elementy Předvstupní strategie Chorvatska jsou:

- Vypracování pravidelných ročních zpráv o pokroku Chorvatska
- Otevření předvstupních programů PHARE, ISPA, SAPARD
- Přijetí rámcové dohody, která umožní Chorvatsku být součástí v programech Společenství

V souladu s vyjmenovanými elementy Předvstupní strategie začala i jejich realizace. Evropská komise 9. listopadu 2005 proto zveřejnila první výroční zprávu o dosaženém pokroku za období od dubna 2004 do září 2005, ve které oceňuje pokrok v politických a ekonomických kritériích pro členství v EU a schopnost přejímání závazků, které plynou z členství, především z pohledu harmonizace legislativy. Co se týká tří předvstupních finančních programů, PHARE, ISPA a SAPARD, Chorvatsko je začíná využívat od účetního období roku 2005.

3.2.2 Přístupové partnerství

Evropská komise 9. října 2005 zveřejnila návrh Předvstupního partnerství pro Chorvatsko a 20. února ho Rada EU schválila. Předvstupní partnerství obsahuje krátkodobé a střednědobé priority jako jsou např. reforma soudnictví, boj proti korupci, ochrana práv menšin, vyřešení hraničních otázek a realizace závazků, které vyplývají ze Smlouvy o stabilizaci a přidružení. Priority z Předvstupního partnerství se zakládají na prioritách, které jsou obsaženy v Evropském partnerství z roku 2004, revidovaném v souladu se zprávou Evropské Komise o pokroku Chorvatska z roku 2005. Vzhledem k tomu, že 3. října 2005 začaly předvstupní rozhovory Chorvatska a EU, Evropská Komise měla za to, že bude nutné schválit Předvstupní partnerství, které modernizuje předchozí Evropské partnerství. Předvstupní partnerství slouží hlavně jako vodítko při programování předvstupní finanční pomoci Chorvatsku. Chorvatsko přistoupilo k realizaci priorit z Předvstupního partnerství definováním úkolů, které bylo potřeba provést v roce 2006, a které jsou obsaženy v Národním programu pro přidružení Chorvatska k EU.

3.2.3 Účast Chorvatska v programech EU

Chorvatsku se získáním statusu kandidátské země otevřely předvstupní fondy Evropské unie, které kandidátským státům umožňují čerpat finanční a materiální pomoc k realizaci potřebných právních, hospodářských a institucionálních reforem. V období let 2005-2006 bylo Chorvatsku poskytnuto celkově 252 miliónů EUR. Z této částky z programu PHARE bylo poskytnuto 167 miliónů EUR, z programu ISPA 60 miliónů EUR a z programu SAPARD 25 miliónů EUR. V dalších letech se prostředky na tyto programy snižují. Program SAPARD bude mít k dispozici 3 milióny EUR.

Mezitím je třeba nezapomínat na to, že již od roku 2001 využívalo Chorvatsko pomocné ruky Evropské Unie prostřednictvím programu CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation) určenému státům v procesu stabilizace a přidružení. CARDS se skládá z tzv.

národních komponentů, to znamená z prostředků, které se přidělují jednotlivé zemi, a tzv. regionálních komponentů, což jsou prostředky, které využívá několik zemí na realizaci projektů regionálního významu. V období 2001 až 2004 bylo poskytnuto z programu CARDS celkem 262 miliónů EUR. Získáním statusu kandidátské země, přestává být kandidátská země podporována fondem CARDS, a proto využívá předvstupní fondy PHARE, ISPA, SAPARD. Počátkem roku 2007 se otevřel nový integrovaný nástroj pro předvstupní pomoc – IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance), který zaměnil programy PHARE, ISPA, SAPARD. Program IPA je založen nařízení Rady EU. Je vytvořen pro období 2007-2013. Snaží se pomáhat zemím ve výstavbě institucí, přeshraniční spolupráci, regionálním rozvoji a rozvoji lidského potenciálu. Víceletý finanční rámec pro program IPA (2008-2010) počítá pro Chorvatsko s částkou 589,9 miliónů EUR. V roce 2008 to bude částka 138,5 miliónů EUR a v roce 2010 pak 154,2 miliónů EUR.

3.2.4 Vedení přístupových rozhovorů

Předvstupní rozhovory o plnoprávním členství v Evropské Unii mezi EU a jakoukoliv kandidátskou zemí, stejně i Chorvatska, se odehrávají ve dvou fázích. Před otevřením samotných rozhovorů o jednotlivých kapitolách se zjistí tzv. analytický přehled a míra kompatibility legislativy (screening), který představuje postup, během kterého se uvnitř legislativy jednotlivé země zjišťují oblasti, které je potřeba přizpůsobit legislativě EU. Zjišťuje se současná úroveň kompatibility a nutnost jejího dalšího přizpůsobení legislativě EU. Analytický přehled chorvatské legislativy začal následně po otevření přístupových rozhovorů na podzim roku 2005 a nyní stále pokračuje. Vytváří ho na straně EU představitelé Evropské Komise a na chorvatské straně členové pracovních skupin, které se zabývají přípravou rozhovorů o vstupu Chorvatska do EU. Celkový analytický přehled trvá přibližně jeden rok.

Po analytickém přehledu nastává otevírání jednotlivých kapitol. Předvstupní rozhovory obsahují celkem 35 kapitol, které musí Chorvatsko splnit, aby se stalo členem EU. Současný stav projednávaných kapitol přikládám v příloze č. 1. Mezi tyto kapitoly patří Volný pohyb osob, Volný pohyb pracovníků, Volný pohyb

služeb, Volný pohyb kapitálu, Veřejné služby, Právo obchodních společností, Právo intelektuálního vlastnictví, Hospodářská soutěž, Finanční služby, Informační technologie a služby, Zemědělství, Bezpečnost potravin, Rybolov, Dopravní politika, Energetika, Daně, Monetární politika, Statistika, Sociální politika, Průmyslová politika, Transevropské sítě, Regionální politika, Spravedlnost, Soudnictví a bezpečnost, Věda a výzkum, Školství a kultura, Životní prostředí, Ochrana spotřebitele, Celní unie, Vnější vztahy, Finanční kontrola, Instituce, Různé.

3.3 Názory Evropské Komise na požadavky Chorvatska na vstup do EU

Na základě všech dokumentů, které měla Komise k dispozici, rozhodla o tom, že Chorvatsko úspěšně splňuje kapitoly Věda a výzkum a Školství a kultura, nicméně nesmí polevit ve svém úsilí. Dne 12.12. 2006 byla předběžně uzavřena druhá kapitola z 35, jednalo se o Vědu a výzkum. Díky tomuto kroku předběhlo Chorvatsko i druhou kandidátskou zemi Turecko. Bohužel ani samotná Evropská Unie není jednotná v tom, kdy přijme Chorvatsko do EU. Hovoří o roce 2010 až 2012, nicméně zdůrazňuje, že rychlost záleží na každé kandidátské zemi. Během finského předsednictví v roce 2006, se otevřely další tři kapitoly. Jedná se o ekonomickou a Měnovou politiku, Celní unii a Podnikání a průmysl. V roce 2007 v období předsednictví Portugalska, konkrétně 20. července 2007, Chorvatsko úspěšně uzavřelo kapitolu Volný pohyb osob a hned poté 2. srpna uzavřelo kapitolu Rozpočtová a finanční ustanovení. Náklady na uzavření kapitol se pohybují miliardách EUR. V případě kapitoly Životní prostředí vláda předpokládá, že budou nutné výdaje ve výši 10 až 11 miliard EUR. Počítá i s pomocí soukromého sektoru. EK zdůrazňuje, že by vláda měla přidat hlavně v oblasti justice, spravedlnosti a soudnictví. Chorvatsko, i když je nyní lépe připraveno na vstup než jiné nově přistoupené země, doplatilo na to, že koncem roku 2006 nebyl schválen evropský ústavní dokument, který měl upravit další rozšiřování unie.

Česká republika podporuje vstup Chorvatské republiky do EU. Časté návštěvy nejvyšších představitelů obou zemí dokazují, že spolupráce je na vysoké úrovni. V období svého prvního předsednictví České republiky v Radě

EU se může Chorvatsko spolehnout na plnou podporu České republiky a výměně zkušeností České republiky po vstupu do EU.

Závěr

Hospodářství a vnější ekonomické vztahy Chorvatska prošly dlouhým a složitým vývojem. Válka spojená s rozpadem SFRJ na počátku devadesátých let minulého století neblaze zasáhla do dnešního stavu ekonomiky. V roce 1992 bylo Chorvatsko samostatný nezávislý stát s hospodářstvím prožívající transformační proces přechodu od centrálně plánované ekonomiky k ekonomice tržní. A od roku 1993 docházelo k postupnému ekonomickému ožívání, které s malými výjimkami trvá dodnes, díky poklesu a stabilizaci míry inflace, která se díky restriktivní politice centrální banky Chorvatska pohybovala od roku 1995 okolo tří procent ročně.

Chorvatská republika jako moderní demokratická středoevropská země, má nejlepší předpoklady stát se plhodnotným členem evropského společenství. Na své cestě k získání členství v EU muselo zdolat od roku 1992, od získání samostatnosti, řadu překážek, které nebyly jednoduché, ať už zmíněná inflace nebo nezaměstnanost, nicméně díky svému maximálnímu úsilí a nasazení jasně naznačuje kam historicky, politicky a kulturně patří. Chorvatsko by bylo navíc první "válečnou" zemí prošlou postjugoslávskými konflikty, která by dosáhla na členství. A ukázala tak Srbům, Albáncům nebo Makedoncům, že má smysl se snažit.

I když je pravděpodobné, že nestihne vstoupit v nynějším desetiletí, stane se členem určitě dříve než Srbsko nebo Turecko. Zaměřit se na Chorvatsko by v současné době mělo nejspíš větší smysl, než dávat vyšší prioritu na vstup Turecka do EU. Neustálé oddalování termínů vstupu neprospívá ani jedné straně podle mého názoru, protože připravenost Chorvatska je již na dosti vysoké úrovni, určitě vyšší než připravenost Rumunska či Bulharska, zemí daleko chudších. A na druhé straně panuje vysoká podpora chorvatských občanů souhlasících se vstupem země do EU.

Použité zdroje

Literatura:

- [1] **BRIGLJEVIĆ K.** *Hrvatska na putu u Europsku uniju*. 3. vyd. Zagreb: Tisak Znaje d.d., 2006. 23 s. ISBN 953-7010-64-3
- [2] **BUJAS G.** *Stabilizacijom do gospodarskog rasta* Zagreb: Mikrorad d.o.o., 1998. 78 s. ISBN 953-6256-51-3
- [3] **CVRTILA V.** *Hrvatska i NATO*. Zagreb: Centar za politološka izdavanja 2006. 74 s. ISBN 953-7022-06-4
- [4] **KOLOVRAT P.** *Hrvatski ekonomski pokazatelji 2007*. Zagreb: Albatros Media d.o.o. 21 s. ISBN 953-7019-43-5
- [5] **PETKOVIĆ D.** *Pregovori o pristupanju Republike Hrvatske EU*. 1. vyd. Zagreb: Kerschoffset, 2006. 18 s. ISBN 953-7010-53-8
- [6] **SIROTKOVIĆ J.** *Hrvatsko gospodarstvo 1996*. Zagreb: Golden Marketing d.d. 89 s.
- [7] **ZLÝ, B. a kol.** *Integrační procesy ve světové ekonomice*. 1. vydání. Ostrava: VŠB-Technická Univerzita, 2004. 233 s. ISBN 80-248-0592-8
- [8] **Státní statistický úřad Chorvatska.** *Měsíční statistický výkaz*, duben 2008, č.2, s. 56
- [9] **Státní statistický úřad Chorvatska.** *Měsíční statistický výkaz*, leden 2008, č.3. s. 43
- [10] **Státní statistický úřad Chorvatska.** *Gospodarska kretanja*, 2006, č. 3 s. 5

Časopis:

- [11] **Časopis BANKA.** *Finanční měsíčník*, září 1999, č.9 s.81

Elektronické publikace

- [12] **Česká menšina v Chorvatsku.** *Svaz Čechů v Chorvatsku* [online]. [cit. 25.3.2008]. Dostupné na Internetu: <http://www.savez-ceha-rh-t-com.hr/>
- [13] **Evropská Unie.** *Obecná zpráva o činnosti EU* [online].

[cit. 15.3.2008]. Dostupné na Internetu:
<http://europa.eu/generareport/cs/2005/rg92.htm>

- [14] **Chorvatský statistický úřad.** *Roční statistický výkaz 2007* [online].
[cit. 15.3.2008]. <http://www.dzs.hr>
- [15] **Chorvatský úřad práce.** *Práva nezaměstnaných* [online].
[cit. 11.3.2008]. Dostupné na Internetu: <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=3965>
- [16] **Ministerstvo financí.** *Předvstupní ekonomický program* [online].
[cit. 12.2.2008]. Dostupné na Internetu: <http://www.mfin.hr/str/102>
- [17] **Ministerstvo zahraničních věcí a evropských integrací.** *Multilaterální vztahy* [online]. [cit. 18.2.2008]. Dostupné na Internetu:
<http://www.mvpei.hr/MVP.asp?pcpid=2265>
- [18] **Ministerstvo zahraničních věcí a evropských integrací.** *Národní program pro přistoupení Chorvatska do EU* [online]. [cit. 24.2.2008].
Dostupné na Internetu:
<http://www.mvpei.hr/ei/default.asp?ru=151&gl=&sid=&jezik=1>
- [19] **Ministerstvo zahraničních věcí a evropských integrací.** *Přístupové rozhovory Chorvatska do EU* [online]. [cit. 4.4.2008]. Dostupné na Internetu: <http://www.eu-pregovori.hr/Default.asp?ru=430&sid=&akcija=&jezik>
- [20] **Vláda Chorvatské republiky.** *Středoevropská organizace CEFTA* [online]. [cit. 10.4.2008]. Dostupné na Internetu:
<http://www.vlada.hr/hr/content/keyword/CEFTA>
- [21] **Velvyslanectví České republiky v Záhřebu.** *Zahraniční obchod* [online]. [cit. 24.3.2008]. Dostupné na Internetu:
<http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/stat.asp?StalID=879>

Seznam použitých zkratk

CARDS	předvstupní program pro podporu zemí západního Balkánu
CEFTA	Středoevropská dohoda o volném obchodu
CER	společenství evropských železnic
DZV	chorvatský statistický úřad
ECOSOC	ekonomická a sociální rada
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
EUR	euro
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu
HDP	hrubý domácí produkt
HNB	chorvatská národní banka
HRK	chorvatská kuna
HŽ	chorvatské železnice
ICC	Mezinárodní trestní soud
ICTY	Mezinárodní trestní tribunál
IPA	program předvstupní pomoci na členství v EU
ISPA	nástroj předstupních strukturálních politik
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NATO	Organizace severoatlantského paktu
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OPEC	Sdružení států vyvážející ropu
OSN	Organizace spojených národů
PHARE	finanční nástroj předvstupní pomoci
RB OSN	Rada Bezpečnosti Organizace spojených národů
SAA	smlouva o stabilizaci a přidružení
SAPARD	předvstupní program pro rozvoj zemědělství a venkova
SFRJ	Socialistická federativní republika Jugoslávie
USD	americký dolar
WTO	Světová obchodní organizace

Z.Ú. zastupitelský úřad

Prohlašuji, že

- byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....

.....
Lukáš Schwarz

Adresa trvalého pobytu studenta:

Gen.Píky 2911/9 702 00 OSTRAVA

Seznam příloh

Příloha č. 1   Stav přístupových rozhovorů podle kapitol

